СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 237. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 12. жовтня, 1927. VOL. XXXV. No. 237. Jersey City, N. J., Wednesday, October 12, 1927. THREE CENTS.

МЕКСИКАНСЬКИЙ УРЯД КАЖЕ, ЩО БУНТ ПОКІНЧЕНИЙ

АРМІЯ ҐЕНЕРАЛА ҐОМЕСА, РОЗБИТА В 6-ГОДИННІЙ БИТВІ, ВТРАТИЛА 50 УБИТИХ.

МЕКСИКО, 10. жовтня. — Федеральний уряд Мексика подає в урядовім комунікаті, що федеральні війська розбили послідну банду бунтарів, яких вів ґенерал Ґомсес, та що в сей спосіб зліквідував повстання.

Банду ґенерала Ґомеса, котрою проводили ґенерал Ґомес та його товариш Альмакда, а котра мала до 600 зоружених людий, допали федеральні війська коло міста Аягвалюлько, в стейті Вера Крус, та по 6-годинній битві розбили їх на прах. На поли бою лишилося з повстанців 50 трупів. Федеральні війська захопили дальших 600 повстанців, а решта розбрилася.

Сими днями розстріляно далі двох ґенералів, одного колишнього сенатора та одного бувшого зелізничого директора.

СУД ПРО НАФТОВІ ТЕРЕНИ В „ТІПАТ ДОВМ".

НАЙВИСШИЙ СУД ВІДДАЄ УРЯДОВИ ВИЩАХРОВАНІ УРЯДНИКАМИ МАЄТКИ.

ВАШИНГТОН, 10. жовтня. — Перед Найвисшим Судом Злучених Держав покінчився нині процес федерального уряду за зворот нафтових теренів у так званій „Тіпат Довмі", який підчас Гардингової адміністрації Гардинґів міністер внутрішних справ Фол винаняв спілці нафтярів зі Синклером на чолі.

У своїм кінцевім ореченню Найвисший Суд заявив, що міністер Фол допустився надужиття своєї власти та що він ділав на шкоду уряду, коли віддав великі маєтки уряду для використовування спеціяльно на те зорганізованій спілці своїх приятелів. Суд признав цілий контракт між урядом а сими нафтярами одним обманом на шкоду уряду та приказав нафтярам звернути всі терени урядови.

Суд признав теж урядови величезні „танки", себто збірники на нафту, які поставили концесіоністи, і не признав їм навіть за них відшкодовання кажучи, що відшкодоване може визначити тільки конґрес, і то в такій висоті, яку конґрес буде вважати за відповідну.

КОНВЕНЦІЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ.

ГОРЯЧА ДЕБАТА ЗА СПОСОБИ БОРОТЬБИ ПРОТИ СУДОВИХ ЗАБОРОН.

ЛОС АНДЖЕЛЕС, 10. жовтня. — На нинішній сесії щорічної конвенції Американської Федерації Праці розвелася горяча дебата над питанням, як мають робітничі юнії поборювати судові закази, звернені проти робітників у часи страйку.

Дискусія розвинулася, коли резолюційна комісія конвенції предложила зборам резолюцію, в якій закликається юнійних робітників до безпощадної боротьби проти судових заборон дорогою законодавства. Резолюція критикувала остро становище американських судів у сій справі та підчеркувала, що суди поступають беззаконно, коли примінюють проти юній закони проти тростів.

Андрю Фюрусет, президент юнії моряків, виступив проти резолюції як за слабої; він закликав робітничі юнії до більше рішучої боротьби, як радить резолюція. Як юнійні робітники не зберуться на відвагу, щоби виступити проти судових заборон рішучо, хочби навіть се мало їх коштувати вязницю, то з боротьби нічого не вийде, і американські юнійні організації незадовго потратять усі права і навіть збиратися на конвенцію будуть могли хиба тайком у сутеринах.

ЗАСУД НА ВБИЙНИКА ПОЛІСМЕНА.

РЕЙДЕР ДІСТАВ 50 ЛІТ ТЮРМИ.

НЮ ЙОРК, 10. жовтня. — Стейтовий суд повіту Квінс видав нині вирок проти 18-літного Бенджемина Рейдера, засудженого за вбийство полісмена Мейера на бруклинськім цвинтари. На росправі проти цього присяжні признали його були винуватим убийства другого степеня, а тоді суддя дав їм догану за те, що вони не признали його винуватим вбийства першого степеня, за яке належиться кара смерти. Тепер суддя видав вирок, яким засуджується Рейдера на вязницю від 50 літ до досмертної. Його спільник 21-літний Едвард Рілі дістав 50 літ.

ВИНАХОДЧИК БЕЗДРОТНОГО ТЕЛЕҐРАФУ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, 10. жовтня. — Нині приїхав до Америки італійський інжинер Ґуліельмо Марконі, винаходник бездротного телеґрафу.

Марконі приїхав до Америки, щоби брати участь у межинародній радіовій конференції в Вашингтоні та отворити в імени італійського уряду Італійський Дім при Колумбійськім університеті в Ню Йорку.

Витав його в імени міста мейор Вокер, називаючи його фаміліярно „Билом".

ЗЕМЛЕТРУС У ВІДНІ.

ВІДЕНЬ, 9. жовтня. — Вчера около 9 години вечером, саме, коли театри, улиці й кофейні були переповнені людьми, дався чути легкий землетрус, який тревав всього 3 секунди. У місті настав переполох. Богато людей у перестрасі повибігало з театрів і каварень на улиці. Кількадесять людей зістало легше або тяжше покалічених. Страти спричинені землетрусом не є великі.

КОРОЛЬ ЮРІЙ ПРОТИ КОРОТКОГО ВОЛОССЯ У ЖІНОК.

ЛОНДОН, 9. жовтня. — Англійський король Юрій V. не любить, коли жінки носять коротко стрижене волосся і через те приказав, щоби служниці й надворні дами у Бакінгем королівськім палацу не сміли стригти волося. Ті з жінок, що вже обстригли собі волосся, мусять наново запустити довге волосся, або інакше стратять заняття у палацу.

20.000 ФРАНЦУСЬКИХ КОМУНІСТІВ САЛЮТУЄ ПЕРЕД МАСКАМИ САККА Й ВАНЦЕТТІ.

ПАРИЖ, 9. жовтня. — Двайцять тисяч комуністів демонструвало на передмістю Парижа, Ст. Квін, перед вивішеними масками Сакка й Ванцетті.

Манiфестація не могла відбутися у Парижі через заборону поліції й тому відбулася на передмістю Парижа, Ст. Квін.

Підчас маніфестації прийшло до бійки між демонструючими комуністами, а поліцією, яка станула в обороні шофера, що віхавши у демонструючу товпу не хотів прилучитися до походу й через те товпа хотіла стягнути його з авта. Поліція старалася оборонити шофера й тоді прийшло до бійки між нею а демонструючими, в часі якої покалічено тяжко одного поліційного бриґадіра й 4 поліцаїв; також кількох комуністів побили поліцаї палками, заки повелося їм успокоїти товпу.

ПОЛЬСЬКИЙ ПОРУЧНИК НІМЕЦЬКИМ ШПИГУНОМ.

Польська преса доносить, що в Торуні арештовано польського поручника артилерії, Юзефа Копалю, який робив шпигунську роботу для Німеччини. Як стверджено, Копаля мав спільників Поляків у польськім війську. Копалю поставлять мабуть перед воєнний суд.

СУД ВИПРАВДУЄ ПЕРЕСУД.

У Моравськім Берні ставав цими днями перед судом один селянин як свідок. Його мали заприсягнути. Він заявив, що не присягне, бо в його околиці люди вірять, що хто фальшиво присягне перед судом, той цього ж року помре. Свідок мав 70 літ і лякався, що коли ось-ось помре, його односельчане повірять, що він присяг фальшиво. Суд зрозумів мотиви старця і звільнив його від присяги.

БОЛГАРІЯ ДАСТЬ ВІДПОВІДЬ НА УЛЬТІМАТ ЮГОСЛАВІЇ.

СОФІЯ, 9. жовтня. — Болгарія має вже готову відповідь на ультімат Югославії в справі розгонення банд македонських повстанців або комітаджі. Сю ноту вишлеться Югославії, коли одобрить її король Борис, що у сю середу верне до Болгарії. У департаментах, що граничать з Югославією, проголошено воєнний стан. Пішлеться там кілька компаній війська, щоби удержати порядок і не дозволити бандам повстанців переходити з одного краю до другого.

БІЛГОРОД, 9. жовтня.— Югославянська жандармерія відкрила у селі Радовісте, на болгарській території, трох провідників повстанців, убийників ґенерала Ковачевича. В часі перестрілки двох з них згинуло від жандармських куль, а третього арештувала жандармерія й забрала до Істіпу у Югославії, де показалося, що він є югославянським а не болгарським підданим. Жандармерії з великим трудом удалось оборонити його перед самосудом товпи.

НОВІ ЦІКАВІ ЗНАХІДКИ В ТУТАНКАМЕНОВІЙ ГРОБНИЦІ.

З Каіра повідомляють, що звісний археольоґ і египетський міністер Говард Картер поробив нові цікаві знахідки в Тутанкаменовій гробниці. Віднайдено ще кілька кімнат у фараоновій гробниці, з яких досі отворено лише дві. Картер сподіється, що в тих неотворених кімнатах найде богато ріжних документів про старинний Египет. В згаданих двох отворених кімнатах найдено около 20 скринь, старанно замкнених і запечатаних. Ще ніодної з них не отворено. Думають, що в них є дуже важні папіруси.

ВІДКРИТТЯ НА КРИМІ.

З Алушти на Кримі повідомляють, що при закладанні підземної цистерни натраплено в глибині на 7 аршинів добре захований водопровід, проведений Ґенуенцями. Цей водопровід получено з новим новонасним водопроводом. Проводить він денно 100.000 відер води.

РЕФОРМИ В ТУРЕЧЧИНІ.

Кемаль Баша це здержується на своєму реформаторському шляху. Систематично й уперто проводить реформи в европейському дусі, усуває перегороди, які століттями ділили Турків від инших народів. Тепер підписав розпорядок, на основі якого Туркині можуть свобідно виходити замуж за чужинців.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТАРНИЙ КЛЮБ.

Посли Чучмай, Козицький, Братунь, Маківка й сенатор Пастернак повідомили маршалка польського сойму, Ратая, що з днем 9 вересня утворили соймовий клюб під назвою „Українське Селянсько-Робітниче Соціялістичне Обеднання".

ЧЕСЬКІ ВЧИТЕЛІ УСРР ПРО НАЦІОНАЛЬНИЙ ГНІТ В ЧСР.

„Карпатська Правда" з 18. м. м. поміщує листа чеських учителів з Радянської України, зібраних на курсах у Києві. В листі є привіт від 40 чеських учителів УСРР учителям Чехословаччини, в якому вони стверджують досягнення в ділянці шкільництва чеської нацменшости за часу радянської влади. Чеське вчительство прохає стати в обороні прав української національної меншости в Чехословаччині: „Звертаємо увагу, що особливо болюче відчуваємо національний гнет закарпатської частини українського народу та таможню політику чехословацького уряду".

ЗАКАРПАТТЯ ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ВИБОРІВ.

Виборчий бій має тепер спеціяльно, по акції льорда Ротермера, страшне загострення. Мадярони розаґітувалися, не жаліючи ніяких обіцянок ні фондів на аґітацію. Владні партії і соціял-демократи стараються іти до виборів по можности бльоком. Комуністи ідуть до виборів з безпощадною критикою одних і других. Вже виходить на яв і продажність партій. Ільтю зі своїм „русским народним соединенієм" лишив народних демократів, а пококетувавши з Куртяківцями, „соединився" з багатими аграрами. Чеська влада стало розпускає збори Куртяківцям; є це вже познаки сильної руки протимадярської ірреденти, яку недавно заповів віцеґубернатор Розсипаль. Так само поступає вона проти української лінії компартії, що після неї „підпомагалаби пропаґанду за майбутнім прилученням до Великої України".

КОМІТЕТ ДОПОМОГИ НАСЕЛЕННЮ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ.

14-го вересня на засіданні президії ЦК Українського Червоного Хреста обговорювано питання про допомогу потерпілому від повени населенню Західної України.

Постановлено [illegible] які минулими роками [illegible] комітет допомоги населенню Західної України. Комітет має провести роботу в справі збору пожертв і як найскорше переслати допомогу потерпілим від повені Західної України.

НОВИЙ БАРОМЕТЕР.

То вже знане є, що коли ластівка літає низько понад землею, то буде дощ, що меви великим криком звіщають бурю. Тепер відкрили ще одного пророка, що проповідує погоду: паву. Стверджено, що пава в одному хуторі ніколи не розпускає хвоста на тім самім місці. Часом сідає на великому горісі, иншим разом на низькім будинку. Переконалися, що пава примінювалася до напряму вітру, щоби вітер не перешкаджав їй розпускати красоту свого хвоста. З того часу властитель уважає свою паву добрим барометром.

ОТВОРЕННЯ ПЕРШОГО ЖІНОЧОГО ПАРЛЯМЕНТУ

1000 РОБІТНИЦЬ І СЕЛЯНОК БЕРЕ УЧАСТЬ У МОСКОВСЬКІМ КОНҐРЕСІ.

МОСКВА, 10. жовтня. — У московській великій опері отворено вчера всеросійський конґрес робітниць і селянок.

Бере у нім участь 1000 жінок з усіх частей Совітського Союза, з яких 70 відсотків належить до комуністичної партії. 728 з присутних на конґресі жінок має право голосування, а 267 мають голос дорадчий і право промовляти. Ціла саля нарад, а також естрада, прикрашені червоними прапорами. На естраді міститься слідуючий напис у російській, українській, білоруській, кавказькій і туркестанській мовах:

„Привіт конґресови робітниць і селянок".

На естраді засіла президія конґресу, зложена з 47 осіб. Головою конґресу вибрано Клявдію Николаеву, віцеміністра образовання. Крім сього засіли там совітські комісарі Сталін, Семашко, Луначарський і президент совітської республики Калінін.

Хоч резолюції й рішення конґресу не будуть мати законної сили, однак будуть мати великий вплив на будуче законодавство. У конґресі беруть участь переважно жінки у середнім віці, між 25 а 35 роком життя. 90 процент з присутних жінок є противничками уживання алькоголічних напитків, головно горівки й тому треба надіятися ухвалення резолюції, осуджуючої продаж і пиття горівки, яку зібрані жінки уважають найбільшим лихом Совітського Союза.

АНҐЛІЙСЬКИЙ КОРОЛЬ І КОРОЛЕВА ПРИЙМАЮТЬ АМЕРИКАНСЬКИХ ЛЕҐІОНАРІВ.

З КОРОЛІВСЬКОЇ ПАЛАТИ ІДУТЬ ЛЕҐІОНАРІ НА ПРИНЯТТЯ ДО МЕЙОРА МІСТА.

ЛОНДОН, 10. жовтня. — Анґлійський король і королева приняли у Бокінгем палаті частину американських леґіонарів, що прибули до Лондону. Їх принято у троновій салі, а король і королева подали руку кожному з леґіонарів.

Королівська пара заінтересувалася передовсім сліпим жовніром з Филаделфії, Франком Шноблем, бувшим ляйтнантом, що стратив зір у битві недалеко Верден.

З королівської палати пішли леґіонарі на відвідини до Ґілд Голл, де їх приняв мейор міста Лондону.

Підчас недільної відправи промовляв до леґіонарів епископ Лондону, який відвідав минулого року Злучені Держави. Він сказав леґіонарям, що їх не учили в американських школах любити Анґлію, як се повинно бути, але противно, їх там учено ненавидіти Анґлію. З точки погляду на добро обох країв є се дуже серіозна справа.

Епископ закінчив заявою, що є тої гадки, що будуччина цілого світа залежить від двох по анґлійськи говорячих держав, які повинні бути злучені зі собою любовью, приязню й порозумінням.

КИТАЙЦІ ОБХОДЯТЬ ТОРЖЕСТВЕННО 16-ЛІТНУ РІЧНИЦЮ РЕВОЛЮЦІЇ.

ПО УСІХ ЧАСТЯХ КИТАЮ ВІДБУВАЮТЬСЯ ТОРЖЕСТВЕННІ ОБХОДИ З НАГОДИ ПОВАЛЕННЯ МАНДЖУРСЬКОЇ ДИНАСТІЇ.

ШАНҐАЙ, 10. жовтня. — Націоналістичне правительство у Нанкінг обходило торжественно 16-літну річницю революції й повалення манджурської династії.

З сеї нагоди відбулося у Шанґаю величаве приняття, у якім брали участь китайські як і заграничні військові й цивільні достойники. Подібні приняття відбулися й по инших місцевостях націоналістичної території.

Також і на території північного правительства зі столицею Пекін відбулися подібні торжества з одним лише виня́тком, що замісць націоналістичних прапорів з червоно-білою звіздою на синім полі повівав прапор північного Китаю.

АВСТРІЯ ВІДКЛИЧЕ СВОГО ПОСЛА З СОВІТСЬКОГО СОЮЗА.

НЕ ВИШЛЕ НОВОГО ПОСЛА, ЛИШЕ ПОРУЧИТЬ ЗАСТУПСТВО ПОСЛА УРЯДНИКОВИ ПОСОЛЬСТВА „ШАРЖД'АФФЕР".

МОСКВА, 10. жовтня. — Австрійська республика рішила відкликати свого посла у Москві.

Відкликання австрійського посла не стоїть у ніякій звязи з французько-совітським непорозумінням, але є наслідком невдоволення у віденських урядових кругах з телеграми, висланої послом в часі недавних заворушень у Відні. На місце відкликаного посла не пішле Австрія другого посла, лише поручить ведення справ посольства урядникови посольства, за „шарж д' аффер".

СЕСТРА ВАНЦЕТТІ ПОВЕРНУЛА ДО ІТАЛІЇ.

ТУРІН, Італія, 10. жовтня. — Сіньора Л. Ванцетті, сестра страченого В. Ванцетті повернула вже до Італії, до міста Померіджжіо, що лежить недалеко її родинного села, Фаллетто. Урна з попелом Ванцетті й Сакка находиться ще на границі Італії, в Модені, де полишиться так довго, доки не прийде урядовий дозвіл на спровадження її до Італії.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧОМУ ПОСОЛ ПАЩУК ПОКИНУВ КОМУНІСТІВ

Імя посла А. Пащука, що був одним з найвизначніших комуністичних лідерів в Польщі, відоме і тут в Америці. Возили його тутешні наші большевики ще не так давно тому по ріжних містах і наші люде мали нагоду послухати його бесід. Отсей то визначний комуніст, як доносить старокраєве „Діло", по довгій і глибокій внутрішній боротьбі заявив тепер прилюдно, що він виступає з комуністичної партії. Заява та викликала велику сензацію та відбилася в краю широким відгомоном не тільки в комуністичнім таборі, але й в національнім. Як причини свого виступу подає посол Пащук таке:

„Найважніщою причиною — каже посол Пащук — є те, що соймова Комуністична Фракція боронить українських інтересів не з погляду добра самого українського народу, а інтернаціонального комунізму. Я вірив спершу, що одно з другим можна погодити, тому, що марксизм в ленінській інтерпретації ставить собі в основу так клясове як і повне національне визволення. Та практика і тут, на терені сойму, і там, де ці ідеї переводяться в життя, показала і показує розріз між теорією а дійсністю. Слідкуючи за відносинами і ходом подій на Радянській Україні, я прийшов до переконання, що союзна радянська конституція є плащиком, під яким ведеться дальше повне економічне і політичне, а навіть подекуди культурне узалежнення від Москви. Всі безперечно величезні національно-культурні здобутки Наддніпрянської України в останніх роках осягнено завдяки стихійному зростові національної і соціяльної свідомости українського народу та її натискови на правлячу чужо-національну ерархію. У соймовій Комуністичній Фракції Москалів нема, є зате Поляки. І ось я, ближче пізнавши товаришів Поляків, прийшов до пересвідчення, що колиб у Польщі повстала диктатура пролетаріяту і вони прийшли до влади, то українське національне питання у Польщі розвязувалось би ними так, як розвязується „рикалістами" на Рад. Україні. Я зрозумів, що не можливо переводити повне соціяльне визволення народу під інтернаціональними гаслами, поки він не добуде повного національного розкріпощення. Отож саме, перевівши докладно свій світогляд, після глибокої аналізи своїх думок і почувань, я не зміг стояти довше на становищі комунізму і комуністом перестав бути. Свій крок я зробив після довгої і тяжкої боротьби у своїй совісті. Тепер мені лекше."

Мужна і характерна це заява. Зміст її для нас не новий, бо ми всегда не погоджувалися з комуністичними експериментами над нашим народом. Але новим стає для нас факт, що такий визначний український комуніст признається публично до своїх помилок і завертає з дороги. Такий крок не остане без наслідків.

СІЧОВІ СТРІЛЬЦІ, ЯК ВИРАЗ ІДЕЇ СУВЕРЕННОСТИ Й СОБОРНОСТИ УКРАЇНИ

(З нагоди десятиліття їх організації у Київі.)

Велика революція на всьому терені бувшої Росії палала. Поруч із загально-російськими революційними гаслами на Україні були ще гасла національного відродження українського народу. Між ними одним з найбільш реальних була так звана „українізація армії". Зродилося це гасло серед широких верств українських мас вояцтва, як інстинктовне бажання до творення свого національного, окремого від ненавистного, що нагадувало стару Росію. Але, як і инші українські національні гасла того часу, воно ще не мало в своїй основі ідеї конечного завдання кожного національного руху, **утворення своєї власної незалежної держави.**

Треба одначе признати, що в півсвідомости, в інстинкті широких мас українського народу, ідея незалежности, хоч може не зовсім оформлена у бажання власної державности, жила. Треба догадуватися, що вона то була для мас тим жерелом, що дало такий розмах українській національній революції. На жаль, аналізуючи минулі революційні часи, до часів четвертого універзалу Центральної Ради, доводиться сконстатувати, що провідники українського революційного руху говорили народови, що ідея боротьби за національне відродження є лише засіб до збереження та закріплення соціяльних здобутків революції. Толкувано народови, що український національний революційний рух зовсім не має своєю конечною метою створення української держави. Звичайно тим тактика провідників національного руху не могла перетворити інстинктовне прагнення мас до своєї державности в свідоме бажання, хотіння своєї власної держави. А без такого хотіння нема виглядів на успіх в боротьбі за державність.

Тому і в армії, серед українського вояцтва, серед так званих українізованих, або щойно організованих українських військових частин, ідея боротьби за створення української держави була лише засобом, а не остаточною метою.

Тому, що в ті часи партійні догми відгравали головну ролю в українській національній революції й не було загально-обєднуючої самостійницької державної ідеї, українські військові маси поділялися то на „революційно-соціялістичні": есерівські, есдеківські, то на „контр-революційні": самостійників-соціялістів, енерівців та инші. Поділ цей залежав від соціяльної програми партії. Національний світогляд, відношення до ідеї власної суверенної держави майже жадної ролі тут не відогравали.

В ті часи революції 1917 року не було українських військових частин, якіб ставилися невтрально до соціяльної чи клясової боротьби, а якіб мали одну всеохоплюючу ідею: боротьбу за українську державність без огляду на те, чи вона закріпить „соціяльні здобутки революції", чи ні. Для них тоді ще не було одиноким імперативом збудування української незалежної держави, як конечної мети української національної революції.

На цьому тлі другорядности, так би мовити української державности, зявилася група „Лицарів Абсурду", як прозвали на початках світової війни наших Українських Січових Стрільців, тих леґіонерів, що повстали по правім боці Збруча в Галичині і несли за собою клич **українського національного визволення та створення української державности.**

Коли ті У. С. С. опинились на лівім боці Збруча, почували вони себе чужими що до соціяльних змагань українського революційного руху, але одночасно почували себе однонаціонально з цілим українським народом. Не оформлений й не остаточно скристалізований інстинкт у масах їх придніпрянських братів що до створення власного національного життя був у них вже цілком оформленою, закінченою ідеєю: **змаганням до Одної Соборної Української Держави.**

І ото тут серед свого-чужого народу, у своїй-не своїй столиці, вони розгорнули свій прапор боротьби за українську державу.

• • •

Перші обережні кроки зроблено в тісному колі, замкнутому в географічних межах галицько-буковинських народженців.

Тому й перший зародок цієї військової частини називався „Галицько-Буковинський Курінь". Але, стоючи на ґрунті єдности українських земель, та неподільности українського народу і всіх його земель, вони не могли довго залишитися в цих рамках невеликого терену української етнографічної території. Тому почали включати до свого складу ті свідомі елементи зпоза Галичини й Буковини, що стояли на ґрунті української державности як остаточної мети, а не лише як засобу до забезпечення „соціяльних здобутків революції".

По волі галицько-буковинський курінь перетворився з вузько-територіяльної військової організації в соборно-українську організацію, прибравши собі разом з тим назву: „Січові Стрільці". Отже С. С. мали свідому конечність боротьби до певної перемоги за національну ідею, та за створення соборної самостійної держави.

Таке безкомпромісове поставлення боротьби за ідею **Української Соборної Суверенної Держави** звязало С. С. всіх разом та кожного зокрема. Бо колиб у світовій війні була побідила Австро-Німеччина, Січове Стрілецтво мусілоб наложити головами за зраду австрійській державі. А знова тому, що в ньому були рівнож стрільці з Придніпрянської України, то вони а також з ними і все стрілецтво, в разі перемоги Росії, теж булоб оголошено зрадниками та покаране на горло. Навіть при найменьше можливому висліді війни: „мир без переможців та переможених", Січовому Стрілецтву не булоби лекше. Бо в інтересах противних сторін Австрії та Росії, лежало знищення навіть ознак прояву українського самостійницького національного руху.

Стрілецтво цілковито було свідоме всього цього й сміло, фанатично стало до боротьби за свій ідеал, поза яким для всього стрілецтва, чи для кожного стрільця зокрема, оставала тільки страшна, жорстока смерть. Це С. С. обєднувало в одно брацтво, звязане круговою порукою, якою було життя, себто найдорощий для кожної людини скарб.

Соборна й Суверенна Україна була для стрільця не примха часу, не якесь абстрактне гасло, а реальне питання національного життя й смерти всього українського народу. Кожен стрілець був свідомий долі й того, що національна перемога українського народа є його життя, а поразка — його смерть. В разі національної поразки українства Стрілецтво мало лише одну втіху, що вмираючи, воно будучим поколінням залишить заповіт боротьби за національну ідею. Воно мало при невдалім висліді боротьби лише втіху, що смерть в боротьбі за певну ідею скріплює її та освячує для майбутніх поколінь. Ідея густо полита кровю борців стає вічною і невмирущою.

• • •

Листопад-грудень 1917 року. З півночи на Україну насувається червона московська хмара тих, що „несуть народам всього світу визволення з національного та соціяльного рабства". Тому вони мечем і вогнем нищать тих, що стоять на шляху їх крівавого азійтського походу в культурну Европу. Нищать тих, що стоять на шляху московського імперіялізму, та знову поневолюють український нарід московськими баґнетами. Яка страшна облуда, іронія, насмішка над тими гаслами, що їх голосять червоні імперіялісти!

Майже всі українізовані військові частини, що на заклик Центральної Ради повинні були стати до оборони свого рідного краю від червоної навали, проголосили свій огидний „нейтралітет", або самодемобілізувалися. Не їх вина в тому, що в них не було свідомости боротьби за створення своєї власної державности. Вони не були приготовані до такої боротьби. Таке пасивне відношення до московських червоних орд було цілковито льогічним, бо випливало воно з того світогляду на соціяльні інтереси та національну справу, що тоді панував серед українських військових мас. Їм здавалося під тиском шаленої большевицької агітації, що соціяльні здобутки революції з приходом большевиків загроженими не будуть. Тож йшли з півночі „таваріщі саціалісти"! Потреби боротьби за національну ідею для них не було, а своя державність для них рівнож не була ціллю.

Знова природним і льогічним для С. С. була необхідність упертої боротьби з північним сусідом, що тепер сунув на Україну. Тим сусідом в поглядах стрілецтва, відповідно їх ідеольогії не були „таваріщі саціалісти", а були лише чужі завойовники-Москалі. Ця свідомість необхідности упертої й жорстокої боротьби дала С. С. ту надлюдську силу й завзятість, з якими вони, жменька героїв, так довго билися на вулицях Київа, боронючи його, як символ суверенности та соборности української держави. А потім далі провадили тяжку боротьбу до повороту Центральної Ради в Київ, увесь час охороняючи її уряд, як символ української держави, та пробиваючи їй шлях до своєї столиці.

(Конець буде)

Зрозумів.

Суддя: Чи розумієте значіння присяги?

Обвинувачений: Розумію! Коли присягну, то випустять мене, а коли відмовлюся присягнути, то засудять до арешту.

ВСІ наші дискусії, мрії, бажання і пляни збудувати Сиротинець-Захист У. Н. Союза можуть увінчатись успіхом лише тоді, коли ми те все підопремо щирою працею, ділом. Під сю пору позитивна праця лежить у складанню, збиранню і придбанню як найбільше жертв на будову Захисту.

Василь Бобрів.

НА НОВЕ ЖИТТЯ

I.

Зима втікала. З кожним днем сонечко припікало сильніще, дужче гомонів табор, веселіще виглядали козаки. Вільний від вправ час козаки віддавали весняному сонцеві, що ніби всміхалося, ніби раділо, дивлячись на нащадки запорожців. Якось і дроти дзвеніли не так сумно-понуро, як в зимі.

Незабаром Великдень. Господарства всіх частин готуються зустрінути велике свято як найліпше, аби найбільше подібне було до свята на Україні. Саме по обіді висипали козаки на подвіря, розсілися попід бараками, жмуряться на сонечко, немов коти. Але більше хочеться того сонця, так богато, щоби задихнутись можна.

Я розумію козаків, що повилазили аж на дахи, порозстилали руді шинелі й майже голі повертаються з одного боку на другий. Намерзлися в холодних, чорних, брудних бараках і тепер здається вони готові проковтнути ціле сонце, та ба — не дістануть.

Мене потягло теж на дах, але коли, підвівшись, оглянувся навколо, то побачив, що немає, кудою видертись. Уважно обійшов цілий барак — нема нічого, що моглоб послужити драбиною.

— Тищенко, — звернувся я до зовсім молоденького козака, якого рік лише знав хлопчиком — як ти видрапався?

— А хібаж її вам забажалося? Одчиніть двері, та по дверях, а коли хитатимуться, хтось придержить.

— Ай справді! — аж скрикнув я, не подякувавши за пораду навіть; до того був захоплений бажанням бути на горі, ближче до сонця, одночасно дорікаючи, собі, що не міг сам додуматися.

За хвилю я вже на даху. Ох, як тут гарно, наче в степу на могилі — все видно. Табор на горі, з нього добре видно Каліш, а звідціля, з бараку, ще ліпше. Вправоруч на горі за долиною село, сіре, непривітне, але звідці й воно виглядає краще, веселіще.

В долині, що під селом, веться стежечка, простуючи до села, й на ній люде, маленькі, наче жучки; виблискує річечка, а біля гребельки біліє піною — маленькі пороги. Я повернувся назад. В легко прозорому тумані Сульмержиці, блище при гостинцеві чорніють, наче гнойники, бараки. Я знаю: то Щипюрно — там Москалі, а далі в тумані уже синьому країна, куди мене давно тягне, де нема дротів, де ховаються сподівання ліпшого життя. Гостинцем у той жаданий край хутко біжить авто. Заздрісно стало. Може в Німеччину їдуть — щасливі. Я стежу за самоходом, що незабаром зникає поміж будинками Скальмержиць. Оглянувся навколо: зеленіють ниви, зеленіють верби над річкою; ще трошки, тиждень — два й можна буде рушати звідці на нове життя.

Розіслав шинелю, ліг горілиць, підклавши руки під голову й застиг без дум, без турбот, забувши про все на світі. Дивився в глибочінь синього неба й повними грудьми дихав теплим, весняним сонящним промінням, змішаним з пахом смоли, яка находилася на покриттю дахів.

Скілько часу я так лежав — не знаю, хоч годинник на костьолі точно що чверть години відбивав, щиро несучи службу Сатурнові, коли почув своє імя. Хорунжий Т... лежав недалеко від мене. Коли він виліз, я за насолодою весняним повітрям не помітив.

— Гарно, правда? — смакуючи додав хорунжий. — Як би не ці дроти та Антки, булоб зовсім добре.

Мені не хотілося говорити, й я тільки зітхнув.

— Треба тікати, Миколо, на нове життя, — після недовгої павзи зачав я; — до инчих країв добиватися треба. Тут жити неможливо далі — одна мука.

— Та кудиж ти тікатимеш? — з іронією відповів Т...

— На Німеччину. Там таборів нема, а Німці — не Поляки. Це культурна нація. Все одно, ні до чого не дочекаєшся в таборі.

Помовчали. Десь внизу з боку воріт чути було команду, пісні — очевидно починалася пообідня муштра.

— Ти щож: не йдеш на вправи? — запитав я Т...

— Хай вони западуться. Правду ти кажеш, що треба тікати в світ. Принаймні не буде гірше.

Раптово підвівся хорунжий, перетяг свою ковдру до мене і з таємничим виглядом приготовився слухати про втечу, яку він вже собі поставив на чергу дня. Я не чекав такого швидкого рішення з його боку, тай не мислив когось намовляти йти з собою, але коли Т... того хоче, що й я, то чомуж. Удвох і веселіще та безпечніще якось. Мало чого не трапляється в дорозі.

Це все промайнуло, мов блискавка, у голові й слідом за тим виникло нове питання: „А може він з контррозвідки?" Але все одно, Т... я знаю з військової школи; пакости зробити він не міг.

— Так ти, значить, прилучаєшся до моєї думки, — промовив нарешті я, — гаразд. Як це зробити найкраще, я знаю. Плян у мене вироблений остаточно й треба лиш почекати кілька днів, аби ліс убрався та потемнів трохи.

— А не можнаб ще третього? В нього є гроші, одяг — все таки краще, тай не заважить — хлопець добрий. Це Л..., ти знаєш певно, Мазепинського полку.

— Добре, — погодився я, тільки ні ґу-ґу, нікому нічого. И Л—му теж скажи. Хай готується.

За розмовою не помітили, як набігли хмарки й заховали сонце. Похолодніло. Треба було злазити, тай їсти хотілося.

— До побачення; дивітьсяж, щоб ні мур-мур, ані пари з уст!

— Гаразд, — задумано якось, незвичайно серіозно прогув Т...

Я дивився ще якийсь час йому в спину, зміряв його довготелесу сильну фіґуру й потяг до бараку. Треба було обмірковувати все до дрібниць, бо як піймаємося — не переливки будуть.

II.

Рішення втікати до Німеччини виникло у мене давно. Чому власне я рішив іти до цієї країни, а не до якоїсь иншої, я й сам не знав — здається, й не відповів би, якби хто спитав. Зараз же після Рижського миру Поляків з Москалями вродилася думка про втечу. Ляхи мусіли розвязати табор, не тільки з причин миру з Москалями. Фінансове становище Поляків було лихе й утримувати тисячі людей, на мою думку, не було їм вигідно. На якусь порядність Ляхів я не сподівався. Моглиж вони полишити нас самих собі, навіть матеріяльно не підтримуючи проти ще вчора загального ворога. Так могло статися і з табором, або ще гірше: видати нас усіх московським окупантам.

Я намацував ґрунт, де міг. Ходив до Познаня, балакав з жидками, з Поляками, ніби цікавлячись Німеччиною так собі, для комерції, або що.

Від Каліша до німецького кордону було лише трицять девять кільометрів. Цеж зовсім дурниця, як згадати, скілько ми ходили, та скілько пройшли. Ще трицять девять кільометрів і там... Що там, я не знав. Мусіло бути ліпше, а цього досить.

Минав Великдень. Товариші мої хотіли йти на другий день свята, але над вечір передумали. Це мене турбувало вже. Нерішучість, непевність якась моїх подорожніх дратувала мене й хотілося кинути їх, а йти самому.

Я призначив термін. Пятого травня мусіли вирушити.

Оглянув компас, мапу, зміряв очима кусочок паперу, зафарбований рожевою барвою, що відділяв Каліш від Німеччини, й зітхнув з полекшею, наче вже я був там. Влаштував сакви для книжок; инчих річей не було, — книжки був мій одинокий скарб.

Завтра вирушати. Бачучи непевність товаришів, я сказав їм, аби мене слухалися, а ні — я піду сам. Погодилися й ніби задовольнилися — вони, очевидно, раді були позбутися неприємної для них самих нерішучости.

Перед самим сном згадав я про черевики. Підошва відстала на одному, широко роззявивши пащеку — треба було направити, бо хоч і темно на дворі, можна було б і босяком іти, та краще взутому. Дістав шматок дроту, розплутав, викинув кілочки. Лямпочка ледви миготить і добре, що нитка товста та ще й залізна, разом і голка. Замісць шила розплескав кінець дроту, примостився, працюю. В кімнаті нікого. Шию, муркочу пісню під носом і гарно мені, так гарно, що ніяка сила не примусилаб мене відмовитись від походу. Раптом заторохкотіло по толевому дахові. Прислухався — дощ. Не дуже гарно, але думки навіть про те, що він може перешкодити, не блиснуло в голові, наче не йти нам малось, а у роскошах, у комфорті десь переїхати. Покінчивши з черевиком, я ліг задоволений, щасливий на брудний матерац і в туж мить заснув дитинячим, здоровим сном.

В кімнаті знали всі про мої наміри. З початку відговорювали, а пізніще покинули — ніякі докази не вплівали на мене й натикалися на нічим неоправдуючу впертість.

І коли рано я зник у таборі, ще ніхто не мислив про остаточність мого рішення, й лише, коли в обід я повернувся з двома хлібинами та шматком сала, у нових черевиках, що виміняв у товариша — йому однаково було лишатися в таборі — зрозуміли, що балачки перетворюються у дійсність.

— Кудиж ви в день? — почав Богдан. — Почекайте до ночи.

— В день ліпше вибратися з табору, — відповів я весело.

Обнявшись міцно з друзями, стискуючи перепустку й неупевнено підтримуючи торбину з „майном", рушив за браму.

Ось і річечка — збірне місце. Я прийшов перший. Сів на камінці, подивляюся в бік табору — чи не видно. Якась тривога на душі, але зневіри нема.

Перебираю в голові німецькі речення, що затрималися ще зі школи, й думаю, що добре все таки вчитись. Не пропадеш.

З табору не видно було нікого. Озирнувся — Т... і Л-ий підходили з боку ліска. Вони ще рано вийшли й чекали аж досі у лісі. Подивилися востаннє на бараки, перехрестилися й мовчки рушили. Зачинав падати дощ, насовувалась мряка, але на душі було радісно.

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗАКЛАДАЙМО СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ БИЗНЕСМЕНІВ.

Від довшого часу наші люде, головно бизнесмени, богато пишуть, говорять і думають про справу основання Союза Укр. Бизнесменів.

Через те думаю найвища тепер пора ритягнути певні заключення з того, що говориться і писалось і почати спільну працю для поширення укр. торговлі й піднесення її до такого уровня, на якім вона стоїть серед инших народів.

Щоби могло прийти до якогось спільного порозуміння між загалом українських бизнесменів а українським громадянством в Америці, на се треба мати якусь спільну ціль, якесь спільне стремління до означеної мети. Знайшовши таку спільну мету, будемо могли приступити сміло до основання й поширення укр. торговлі.

До такого спільного порозуміння й осягнення спільної мети прийдемо тоді, коли приступимо до основання Союза Укр. Бизнесменів.

Знайдуться може такі, які скажуть, що у нас може вже за богато усяких союзів і тому нащо він здався, що він буде робити й як його організувати, та кому віддати провід у нім? На се постараюся відповісти кількома словами.

По перше, Союз Укр. Бизнесменів в Америці конче потрібний для порозуміння в цілі ведення своєї торговлі, щоби знати, як і де купити добрі товари, аби можна було продати по приступній ціні, і тим вдоволити вповні своїх покупців.

По третє, Союз Укр. Бизнесмени не сміють бути глухими на такі живо дотикаючі наш нарід справи, як Укр. Рідна Школа в Америці, Укр. Сиротинець, інваліди й старці.

По третє Союз Укр. Бизнесменів повинен бути абсолютно безпартійний, без ніякої партійної сторонничости або релігійного фанатизму. У нас повинен бути одинокий, спільний клич: Терпеливости й завзяття у праці подай нам, Господи!

Організована С. У. Б. найкраще переводити хлопським розумом, себто в простий спосіб. Усе зачинати з долини, щоби довести щасливо до верху.

У Джерзи Сити, приміром, живе поверх сотка ріжного роду укр. бизнесменів, які ходять самопас, не звязані між собою ніяким порозумінням. Поза своїм власним бизнесом не обходить їх ніяка організація, ніяка старокраєва інституція, не цікавить їх навіть укр. Сиротинець в Америці, ані тутешня Рідна Школа.

Товариші Бизнесмени, де ж Ваше серце, совість і розум? Нарікаєте на всіх і вся, хочете, щоби Українці купували у Вас, але дати від себе пару долярів на укр. добру ціль, то на се нема у Вас ні охоти, ні гроша.

Ми самі свідками, як у других народів, хочби взяти за примір Жидів, піднеслася їх рідна торговля, а се завдяки їх солідарности й їх організації, їх свідомости національній і культурній, через які вони стоять так богато висше від нас. Тому, товариші бизнесмени, шевці, кравці, різники, властителі гросерійних шторів і шторів зі солодощами й всі инші укр. купці, коли хочемо, щоби нам добре поводилося, старажмося й нашим братам осолодити їх незавидну долю, бо тим заслужимо собі на поперте укр. загалу в Америці.

Також постараймося зорганізувати перший відділ Укр. Бизнесменів у Джерзи Ситті, а тим чином зазохотимо й другі місцевости до подібної організації, яка без сумніву вийде на користь не лише укр. бизнесменів, але й укр. народу як по сім так і по другім боці Атлянтійського океану, бо будемо мати українську торговлю, сю підвалину, на якій опирається ціла Північна Америка.

Гнат Гаврилюк,
властитель славнатого штору в Джерзи Сити, Н. Дж.

До місцевого уряду і членів У. Н. Союза в Америці.

ДОРОГІ РОДИМЦІ, УРЯДНИКИ І ЧЛЕНИ!

Справа будови Сиротинця-Захисту У. Н. Союза заінтересувала широкі маси нашої еміграції по всіх місцевостях, де лише живуть наші поселенці. Цілком природно, найбільше інтересуються цею справою урядники, члени і приятелі У. Н. Союза. Поперше, що нам Захисту конечно потрібно, а подруге, що нашим святим обовязком є інтересуватися справами організації, до якої належимо, і сповняти членські обовязки.

Від мая 1926 р., відколи члени по відділах У. Н. Союза зачали складати жертви на будову Сиротинця-Захисту У. Н. Союза, на поклик Комітету Сиротинця, відтоді по нинішний день приходять до головної канцелярії У. Н. С. більші і меньші жертви, як свідчать місячні звіти, друковані в Свободі. Крім звітів, у Свободі друкуються всякі поклики від поодиноких членів, відділів, Гол. Уряду У. Н. С., а також від не-членів, з котрих кождий бачить, що будова Сиротинця-Захисту є на дорозі до здійснення в недалекій будучности. Прямо кождий старається робити все можливе, щоби збільшити фонд будови Захисту. Жертви збирають на мітингах, весілях, забавах, а й по приватних домах. Уряджують всякого рода підприємства, як: представлення, балі, пікніки і т. п., а також загальні збірки по ріжних місцевостях, так звані „Теґ-дейс", як приміром: в Алентавн, Па., Лорейн, О., Пасейк, Н. Дж., Амбридж, Па. і т. д. „Теґ-дей" можна легко урядити в місцевости, де є один або більше відділів У. Н. Союза. По всі інформації і потрібні річи пишіть до Комітету Сиротинця У. Н. Союза на адресу Головної Канцелярії.

В липни с. р. до кождого відділу У. Н. С. вислано певну скількість пушок, книжочок і ріжних друків з інформаціями в цілі збирання і придбання жертв на фонд будови Захисту. Комітет Сиротинця сподіється, що до цеї пори кождий відділ зробив відповідний плян під осінь і зиму, як придбати найбільше жертв на будову Захисту цего року.

Пожаданим булоб, аби цей час використати для справи. Вечері довші, холодні. Кождий тепер сидить більше дома. Більше членів приходить на мітинґи. Всякі підприємства лучше вдаються тепер, в осени і зимою, ніж літом. Дуже належить подбати про жертви на Сиротинець.

Дотепер на 386 існуючих відділів У. Н. С. на Сиротинець зложили жертви, меньші або більші, 323 відділи. Лише 63 відділи ще доси нічого не жертвували, але є надія, що й вони дадуть свою жертву.

Многі відділи домагаються, щоби оголосити в Свободі, скільки їх відділ дотепер зложив разом всіх жертв на Сиротинець У. Н. Союза. Щоби заспокоїти їх волю й оминути повторювання час від часу, Комітет Сиротинця-Захисту У. Н. С. рішив десь у грудни ц. р. оголосити за порядком всі відділи У. Н. Союза скільки котрий дав усіх жертв разом, місцевість осідку і скільки даний відділ має членів. Після порядкового числа будуть оголошені всі відділи, а також і ті, що ще жертв не зложили. Щоби жертв жадного відділу не бракувало і щоби при кождім відділі була виказана як найбільша жертва в порівнанню до числа членів, кождий відділ повинен постаратися прислати свої жертви до кінця падолиста ц. р.

Проситься ласкаво всіх Урядників і Членів У. Н. Союза о співпрацю в придбанню фонду будови Сиротинця-Захисту У. Н. Союза. Нехай не бракне жадного відділу і члена між жертводавцями.

КОМІТЕТ СИРОТИНЦЯ-ЗАХИСТУ У. Н. СОЮЗА:

Михайло Угорчак, предсідатель
Анна Стадник, містопредсідателька
Омелян Ревюк, секретар
Семен Ядловський, член
Григорій Пипюк, член

Джерзи Сити, Н. Дж., 1. жовтня 1927.

ЗАМІТКА: — Повисше письмо зістало вислане враз з місячними виказами до кождого відділу У. Н. Союза.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Віче в справі помочи потерпівшим від повені на Західній Україні.

Заходами Комітету Українських Товариств і Брацтв відбулось тут віче в неділю 2-го жовтня, 1927, в справі збірки грошевих жертв для потерпівших від виливу рік в Галичині і Буковині. Хоч віче проголошено як слід та пороблено заходи, щоби воно вдалося, на віче прибуло лише поверх сотки людей, співчуваючих горю і терпінню своїх рідних батьків, матерей, братів та сестер в рідній батьківщині.

Віче отворив і проводив предсідатель Комітету т. І. Божемський, зазначуючи ціль і значіння віча та вказуючи на те, що це встид, щоби на трийцять тисяч Українців, замешкалих в Ню Йорку, так мале число зрозуміло наш клич та відчуло ті страшні терпіння наших рідних на рідній землі.

Предсідатель покликав на першого бесідника редактора „Свободи" п. О. Ревюка. Бесідник відразу звернув увагу на таке мале число присутних та зазначив, що тут мусить бути якась причина, чому таке велике місто як Ню Йорк, де живуть десятки тисяч Українців, не співчуває сему так великому болю, який терпить наш рідний нарід на рідній землі. Дальше говорив бесідник, що ми прийшли на віче, щоби поговорити про справи гуманітарні, як помогти нашим братам, котрі задля злої господарки польського уряду через вилив головно підкарпатських рік: Дністра, Черемоша, Прута та иньших опинилися в великій біді. Повінь захопила всі зібрані скарби нашого селянина і знищила всі здобутки запрацьовані літньою порою. Нині бідний наш чоловік в краю без куска хліба, одежини та даху над головою. Вода силою поривала з коренем дерева, хати та понесла їх світами. Не бракло навіть і жертв в людях. Ми не повинні уповати на поміч польського уряду котрий дасть тільки помочі, що дав в часі голодного часу. Ми повинні числити тільки на наші українські сили і дати стільки, скільки кладе на нас наш власний обовязок.

По тих словах бесідник звернув увагу ще і на се, чому нинішне віче відбуваєсь в жидівській гали, а не в гали Українського Народного Дому, в гали того Дому, котрий побудував український робітник своїм тяжко запрацьованим грошем, а нині управа дому відказуєсь дати український куток навіть на такі сходини як справа помочі нашим братам. Бож гріх, який заплачено за жидівську галю, повинен остатися в нашій інституції.

На другого бесідника покликав предсідатель о. А. Іванишина, пароха української православної церкви в Ню Йорку. Сей бесідник в ярких словах змалював життя українського народу на всіх закутинах світа, почав від недавно минулого пасейського страйку і так помало перейшов аж в рідний край, в ту вітчину наших рідних братів, котрим в теперішній останній хвилі стільки шкоди наробили ріки, що своїми бистрими водами знищили всі скарби та прибутки селянські і пустили сотки тисяч на жебрачу дорогу. Не забракло бесідникови ріжних прикладів та поезій славних українських поетів. Між иншими спімнув про поезію перли і каже, що якраз тими перлами є той наш український народ, котрий остався в найтяжшім положенню через знищенне його здобутків та котрий простягає руку до нас за море, кличе: дайте хліба, дайте одежину та відбудуйте нашу знищену хатину. Не було на галі людини, котраб при тих словах не сокрушилась серцем та не пустила сльози з очей. Доказала це жертвенність, що слідувала таки на галі. На руки касіра комітету зложено $636.75 (шістьсот трийцять шість долярів і 75 ц.), з того готівкою $507.75 а деклярована $129 окрім $14, що вже є на руках комітету. о. Іванишин щиро подякував за такий великий дар для синів України та стоячи на платформі звернувся поза себе, вказав на жидівський прапор висячий на стіні та каже що замість того, щоби нинішне віче відбувати в нашім Українськім Домі під національно синьо-жовтим прапором, ми мусим відбувати і перепроваджувати допомогову збірку під синьо-білою трикутною звіздою бо загал Українського Дому нам галі відмовляє. По галі рознеслось гримке: Ганьба! — а декотрі з публики домагалися вияснення справи Сиротинського Дому при семій улиці, купленого за гроші з Українського Дня, що їх зібрано для вдів і сиріт в старім краю. Та на цю справу не ставало часу, щоби її основно переговорити. Всеж таки інтерпелюючі домагалися продажі цего дому і негайної висилки грошей до краю.

Іван Жовкір, секретар віча.

Прозріте, люде! День настав
Просніться, — змийте луду,
Розправте руки, будьте люде.
Шевченко: Гус.

РОБІНЗОН КРУЗО БУВ ПИЯК І МОРСЬКИЙ РОЗБИШАКА.

Англійський історик проф. Ровз видав книжку, в якій говориться, як повстала повість і леґенда про Робінзона Крузо. Книжка робить кінець усякій романтиції, з якою звязане було назвище досі так симпатичного Робінзона. Автор стверджує передовсім, що прототипом Робінзона Крузо був моряк Олександер Селкірк. Той Селкірк вибрався на далекі моря і пригоди, але по дорозі розбився його корабель і він довгий час був капітаном розбишацького корабля на полудневих морях. З розбійничого ремесла призбирав величкий маєток, але як вернувся до Англії, пропив його за короткий час.

Щоби мати гроші на дальшу пиятику, почав писати свої спомини. Рукопис той виманив від нього письменник Дефо. Цілу романтичну історію грабіжника очистив і підправив моралізаторством, підписався на книжці як автор і видав її. Не здогадувався навіть, що книжка ця буде клясичним твором, що надав зворот світовій літературі, Дефо зробив величезний маєток на видавництві пригод Робінзона, хто зна чи не більший, як його герой на морському розбишацтві. Справжньому авторові Селкіркові не дав ні цента. Розчарований Селкірк пустився знову на морське розбишацтво, кілька разів вертав до Англії, пропивав здобуті таким страшним способом гроші, знову виїздив, а вкінці зовсім.

Правдиві ці ревеляції доказують незаперечено: по перше, що нікоди не можна брати дослівно фантастичних повістей з придуманими героями і пригодами; подруге, що літературні крадіжі діялися вже в за Данила Дефо.

Копаний мяч (футбол) є улюбленою іграшкою Ескимосів.

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

за місяць вересень 1927 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	372.45	141.	19.91
2.	175.90	142.	104.30
3.	72.47	143.	21.65
4.	79.71	144.	53.09
5.	69.98	145.	50.86
6.	29.33	146.	83.76
7.	205.59	147.	335.08
8.	161.80	148.	9.82
9.	124.46	149.	49.64
10.	174.19	150.	21.87
11.	9.72	151.	67.70
12.	110.94	152.	52.69
13.	40.71	153.	18.53
14.	66.62	154.	42.35
15.	40.18	155.	314.57
16.	43.22	156.	100.37
17.	24.82	157.	44.11
18.	117.54	158.	29.47
19.	9.19	159.	64.81
20.	148.61	160.	82.66
21.	52.30	161.	100.33
22.	88.87	162.	48.86
23.	27.52	163.	89.65
24.	128.00	164.	76.02
25.	43.78	165.	100.93
26.	46.96	166.	16.02
27.	37.55	167.	39.53
28.	172.54	168.	129.79
29.	162.36	169.	38.21
30.	68.02	170.	173.59
31.	136.39	171.	44.66
32.	39.42	172.	20.51
33.	52.74	173.	20.91
34.	102.50	174.	32.11
35.	20.79	175.	92.15
36.	77.92	176.	35.70
37.	56.64	177.	68.52
38.	232.17	178.	36.66
39.	113.39	179.	165.03
40.	32.31	180.	7.43
41.	42.24	181.	130.62
42.	95.58	182.	120.18
43.	54.39	183.	103.99
44.	149.04	184.	7.33
45.	176.90	185.	86.03
46.	32.79	186.	65.54
47.	25.24	187.	48.66
48.	42.19	188.	22.94
49.	15.86	189.	33.72
50.	35.27	190.	9.60
51.	53.75	191.	70.31
52.	30.74	192.	63.62
53.	47.15	193.	157.88
54.	13.04	194.	14.72
55.	53.83	195.	35.26
56.	100.44	196.	42.48
57.	99.72	197.	31.28
58.	80.21	198.	55.77
59.	127.44	199.	9.76
60.	16.43	200.	77.25
61.	54.72	201.	54.52
62.	81.75	202.	30.02
63.	261.20	203.	95.90
64.	67.65	204.	69.46
65.	283.77	205.	20.06
66.	103.94	206.	305.15
67.	124.98	207.	45.30
68.	33.12	208.	34.83
69.	95.71	209.	114.62
70.	237.59	210.	37.95
71.	14.76	211.	122.92
72.	53.18	212.	31.75
73.	89.68	213.	263.03
74.	63.72	214.	36.37
75.	86.14	215.	33.00
76.	219.00	216.	42.96
77.	91.36	217.	314.77
78.	143.25	218.	255.86
79.	6.16	219.	50.16
80.	35.67	220.	114.70
81.	131.83	221.	287.25
82.	50.13	222.	22.40
83.	76.16	223.	150.97
84.	14.79	224.	13.81
85.	139.03	225.	31.61
86.	187.93	226.	19.01
87.	106.25	227.	62.85
88.	6.05	228.	45.04
89.	9.54	229.	205.71
90.	210.92	230.	202.62
91.	203.90	231.	54.58
92.	15.49	232.	56.25
93.	32.72	233.	55.25
94.	177.35	234.	129.67
95.	74.23	235.	114.51
96.	153.52	236.	83.87
97.	55.98	237.	169.35
98.	150.89	238.	78.06
99.	152.29	239.	182.66
100.	74.99	240.	15.37
101.	56.85	241.	69.60
102.	285.13	242.	124.75
103.	60.72	243.	98.43
104.	171.37	244.	30.04
105.	133.47	245.	119.92
106.	196.27	246.	34.60
107.	54.25	247.	226.58
108.	98.60	248.	36.13
109.	95.78	249.	33.00
110.	25.27	250.	20.70
111.	38.10	251.	123.36
112.	154.33	252.	46.72
113.	88.15	253.	67.14
114.	48.93	254.	107.77
115.	21.50	255.	64.44
116.	61.14	256.	30.40
117.	71.14	257.	56.57
118.	71.18	258.	28.71
119.	37.69	259.	139.90
120.	140.12	260.	24.90
121.	83.28	261.	25.86
122.	50.63	262.	41.07
123.	91.74	263.	50.98
124.	94.55	264.	19.07
125.	16.85	265.	40.05
126.	80.23	266.	75.88
127.	101.17	267.	40.68
128.	57.18	268.	48.43
129.	31.97	269.	66.13
130.	208.85	270.	143.49
131.	25.67	271.	34.40
132.	120.64	272.	7.13
133.	141.89	273.	79.92
134.	36.61	274.	136.13
135.	103.62	275.	71.27
136.	135.93	276.	353.87
137.	131.29	277.	67.82
138.	52.44	278.	49.46
139.	60.49	279.	8.38
140.	45.69	280.	98.36

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
281.	18.44	334.	106.31
282.	167.72	335.	41.85
283.	101.57	336.	121.79
284.	24.21	337.	15.32
285.	37.55	338.	224.47
286.	63.07	339.	61.96
287.	12.54	340.	18.73
288.	191.40	341.	57.26
289.	26.32	342.	170.47
290.	50.17	343.	18.00
291.	28.02	344.	42.39
292.	216.17	345.	88.94
293.	23.64	346.	18.68
294.	44.10	347.	47.54
295.	179.91	348.	15.38
296.	204.29	349.	44.65
297.	16.05	350.	60.76
298.	55.48	351.	38.14
299.	51.10	352.	39.15
300.	236.70	353.	17.80
302.	9.26	354.	36.38
303.	50.69	355.	44.50
304.	33.20	356.	19.98
305.	65.08	357.	33.39
306.	15.74	358.	40.10
307.	24.98	359.	29.69
308.	100.97	360.	48.96
309.	34.42	361.	227.81
310.	34.24	362.	26.37
311.	16.13	363.	116.95
312.	39.70	364.	261.85
313.	13.81	365.	94.20
314.	12.05	367.	198.52
315.	16.56	368.	18.04
316.	205.93	369.	159.16
317.	98.53	370.	199.69
318.	99.43	371.	87.52
319.	20.32	372.	5.18
320.	74.22	373.	23.55
321.	97.57	374.	10.74
322.	18.41	375.	16.18
323.	44.47	379.	57.01
324.	113.69	380.	24.78
325.	46.81	381.	29.16
326.	140.27	384.	96.59
327.	33.99	385.	203.33
328.	16.53	388.	176.46
329.	15.02	392.	15.97
330.	93.16	393.	24.96
331.	33.48	396.	78.38
332.	59.28	400.	47.80
333.	90.47	401.	25.64

З місячних вкладок старих родів обезп. $31,091.28

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
25.	8.78	195.	6.89
26.	16.00	204.	3.53
29.	2.59	206.	16.72
31.	10.35	211.	6.46
34.	4.30	217.	9.89
38.	7.99	221.	5.72
56.	4.52	229.	3.68
59.	3.72	237.	3.05
64.	2.66	242.	4.31
65.	4.45	245.	7.76
67.	2.68	246.	1.29
84.	1.96	247.	3.37
85.	3.22	265.	3.64
87.	4.26	266.	5.35
91.	2.14	276.	10.84
92.	2.52	278.	1.04
94.	6.22	281.	10.73
97.	13.44	284.	1.32
99.	3.55	287.	1.36
102.	1.82	295.	3.30
106.	7.71	309.	5.07
110.	9.53	322.	1.60
112.	1.11	323.	3.64
119.	2.23	324.	1.90
130.	12.35	326.	5.17
131.	2.17	332.	1.06
133.	4.97	333.	1.91
138.	3.54	338.	3.88
142.	2.67	344.	3.56
143.	2.08	346.	2.04
147.	4.48	350.	1.70
160.	16.73	357.	7.19
163.	2.04	359.	3.67
167.	1.66	361.	8.10
177.	10.58	372.	7.54
179.	2.16	385.	8.83
187.	2.00	388.	3.99

З місячних вкладок нових родів обезп.	$376.28
Разом від членів	$31,467.56
Процент від бондів	1,145.00
Процент від морґечів	3,516.87
Сплата морґечів	1,135.00
Разом	$37,764.43

РОЗХІД:

Виплати посмертних запомог по бл. п.:

Лука Волошин, в. 40	1,000.00
Фотина Шуран, в. 23	750.00
Марко Дейнека, в. 283	1,000.00
Петро Вовк, в. 254	500.00
Максим Олексюк, в. 55	800.00
Василь Мулик, в. 9.	1,000.00
Іван Піх, в. 102	1,000.00
Зофія Пованда, в. 10	1,000.00
Марта Лущишин, в. 112	1,000.00

Запомоги з фонду запомогового:

Дмитро Кузяк, в. 10	50.00
Михайло Брага, в. 32	75.00
Семен Сухина, в. 87	75.00
Михайло Рачок, в. 131	75.00
А. Брандибура, в. 136	75.00
Юрій Манько, в. 149	50.00
М. Серединська, в. 177	50.00
Павло Силік, в. 205	50.00
Микола Мулик, в. 208	50.00
І. Травінський, в. 217	75.00
Микола Сеньків, в. 263	50.00
Стефан Баюс, в. 294	100.00
Андрій Заяць, в. 296	50.00
Олекса Солодук, в. 308	50.00
Катер. Горбаль, в. 388	25.00

Виплати з фонду народного:

Жертвам повени в Галичині	500.00

Виплати з фонду сирітського по бл. п.:

Гр. Наконечний, в. 295	500.00
Т. Петрович, в. 258	618.00

Виплати з фонду адміністраційного.

Свобода за орган	3,944.40
Свобода за праці, чищення і світло	1,219.42
Платня гол. уряду	530.00
Адвокат за праці при купні реальности	150.00
Кошта подорожи і дієти в справах організ.	52.00
Видатки канцелярійні: почта, експ. телеф. і ін.	35.94
Інвестиція готівки в бондах	51,246.00
Процент на бондах	416.67
Разом	$68,162.43

ЗІСТАВЛЕННЄ.

Готівка з кінцем міс. серпня остала	458,901.07
Прихід за вересень	37,264.43
Разом	496,165.50
Розхід за вересень	68,162.43
Готівка з кінцем міс. вересня остає	428,103.07

БІЛЯНС:

Стан чинний:

Готівка	$428,103.07
Морґечі	803,792.50
Бонди	455,210.45
Реальність	30,869.36
Друкарня	10,000.00
Разом	$1,727,875.38

Стан довжний:

Фонд посмертний	$1,177,701.25
„ резервовий	266,214.40
„ запомоговий	50,796.71
„ адміністрац.	36,464.51
„ народний	7,568.55
„ конвенційний	20,642.71
„ сирітський	168,587.25
Разом	$1,727,875.38

Теодор Грицей, гол. предс.
В. Левчик, гол. касієр;
Р. Слободян, г. фін. секр

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

за місяць вересень 1927 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	23.60	95.	8.20
2.	16.95	96.	13.30
3.	12.85	97.	6.10
4.	2.93	98.	7.90
5.	6.55	99.	20.70
6.	3.00	100.	6.10
7.	31.28	102.	23.20
8.	13.28	103.	3.85
9.	24.18	104.	21.85
10.	4.05	105.	9.45
12.	2.05	106.	5.00
13.	2.95	107.	6.65
14.	1.35	108.	8.10
15.	7.20	109.	9.90
16.	8.10	110.	90
17.	3.00	112.	14.00
18.	10.80	113.	5.65
20.	8.80	114.	6.75
21.	5.85	115.	25
22.	17.10	116.	9.45
23.	2.70	118.	3.60
24.	15.75	120.	15.08
25.	1.60	121.	12.40
26.	4.75	123.	9.00
27.	2.70	124.	14.85
28.	23.90	126.	3.83
29.	17.55	127.	10.45
30.	9.25	128.	7.70
31.	25.20	130.	6.30
34.	18.00	131.	3.45
35.	2.70	132.	22.50
36.	50	133.	8.10
38.	23.65	135.	6.30
39.	6.08	136.	17.33
40.	2.70	137.	18.00
41.	2.50	139.	3.60
42.	9.25	140.	90
43.	4.50	142.	12.15
44.	17.05	144.	2.25
45.	12.38	145.	1.65
46.	50	146.	7.43
47.	2.55	147.	45.22
50.	5.00	148.	4.50
51.	1.60	149.	9.23
52.	75	151.	2.05
53.	5.40	153.	2.25
55.	8.10	155.	49.95
56.	20.25	156.	10.95
57.	6.75	158.	2.25
58.	10.25	159.	9.00
59.	13.50	160.	11.30
60.	1.35	161.	9.00
61.	4.05	162.	5.65
62.	8.10	163.	8.78
63.	26.55	164.	6.30
64.	6.15	165.	7.70
65.	32.90	166.	1.58
66.	3.60	167.	2.95
67.	13.95	168.	18.90
68.	2.50	170.	11.70
69.	4.75	171.	25
70.	26.55	172.	90
72.	10.15	174.	4.35
73.	7.65	175.	6.75
74.	3.20	176.	2.05
75.	17.80	177.	7.90
76.	31.72	179.	23.85
77.	7.65	181.	14.00
78.	2.95	182.	8.78
80.	4.28	183.	3.85
81.	7.20	188.	75
82.	5.20	189.	2.25
83.	11.70	191.	2.80
85.	14.40	192.	2.70
86.	6.75	193.	7.90
87.	15.55	196.	2.95
88.	90	197.	90
89.	2.05	198.	2.50
90.	32.20	200.	12.60
91.	24.75	201.	5.40
93.	3.83	203.	7.65
94.	14.63	204.	2.05

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
205.	4.35	292.	19.35
206.	40.50	293.	1.35
207.	2.70	294.	3.82
208.	2.25	295.	17.55
209.	13.50	296.	8.80
210.	4.50	297.	3.75
211.	9.00	298.	7.90
212.	1.65	299.	2.70
213.	21.85	300.	16.45
214.	7.45	302.	75
217.	33.75	305.	2.50
218.	38.05	306.	50
219.	3.38	307.	3.20
220.	14.40	308.	16.90
221.	12.15	309.	1.80
223.	22.50	310.	4.05
224.	2.25	312.	7.45
226.	2.50	314.	1.55
227.	3.60	316.	22.05
228.	5.25	317.	10.60
229.	19.15	318.	3.83
230.	19.60	320.	7.20
231.	7.45	321.	15.08
232.	4.75	323.	7.00
233.	25	324.	12.60
234.	28.35	326.	17.10
235.	3.83	327.	1.00
236.	4.00	328.	2.25
237.	19.35	330.	3.20
238.	3.15	331.	4.30
239.	18.00	332.	7.45
241.	7.90	333.	9.35
242.	11.47	334.	6.10
243.	19.80	335.	2.40
244.	2.25	336.	8.80
245.	13.75	337.	1.15
246.	3.60	338.	31.50
247.	30.85	339.	10.58
248.	3.83	341.	5.63
250.	1.80	342.	26.10
251.	12.38	343.	2.50
252.	5.25	344.	4.30
253.	2.95	345.	10.25
257.	90	346.	4.50
258.	4.10	347.	5.40
259.	18.45	350.	2.48
260.	4.95	351.	3.85
261.	2.70	352.	6.75
262.	7.20	355.	4.05
263.	5.20	356.	75
264.	4.50	357.	4.30
265.	3.60	358.	2.25
266.	2.70	359.	3.20
267.	3.85	360.	7.45
268.	2.50	361.	16.20
269.	7.20	362.	2.95
270.	18.70	363.	18.23
271.	2.95	364.	14.85
273.	8.90	365.	11.95
274.	11.03	367.	11.25
275.	7.20	368.	75
276.	47.95	369.	22.50
278.	8.85	370.	9.25
281.	2.93	371.	13.95
282.	26.78	379.	3.83
283.	9.45	380.	4.28
284.	3.15	384.	16.20
285.	4.50	385.	26.55
286.	1.15	388.	14.40
288.	22.73	396.	11.70
289.	3.60	401.	4.28
290.	3.38		

З місячних вкладок	$2,895.98
Процент від морґечів	675.00
Разом	$3,570.98

РОЗХІД:

Виплати посмертних запомог по бл. п.:

Марія Мазепа, в. 369	93.00
Тома Жолкевський, в. 364	38.00

Виплати з фонду адміністраційного:

Свобода за праці	349.50
Платня помічних сил	240.00
Видатки канцелярійні	17.02
Разом	$737.52

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Готівка з кінцем міс. серпня остала	$50,979.09
Прихід за вересень	3,570.98
Разом	$54,550.07
Розхід за вересень	737.52
Готівка з кінцем міс. вересня остає	53,812.55

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка	$53,812.55
Морґечі	46,600.00
Бонди	12,201.00
Разом	$112,613.55

Стан довжний:

Фонд посмертний	$84,703.64
„ адміністрац.	27,909.91
Разом	$112,613.55

Теодор Грицей, гол. предс.
В. Левчик, гол. касієр;
Р. Слободян, г. фін. секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

РАДІО-МОРСЬКА ЛІХТАРНЯ І РАДІО-МАШИНА ДО ПИСАННЯ.

—o—

Найновійші винаходи Марконія.

Світової слави винахідник бездротного телеграфу сенатор Марконі одному англійському журналістови подав цікаві подробиці про свої найновійші винаходи. Виявляється, що цей славний італієць, який у своїй лябораторії працює тихо й незамітно, останніми часами обдарував світ новими винаходами. Є то апарати, про які прилюдно ще майже нічого не знають.

„Мій останній винахід, — пояснював Марконі — то є радіо-морська ліхтарня. Вона вже від кількох місяців робить службу в місці дуже важному для плавби, а з причини бурей дуже небезпечному над англійським побережам, у Савт Форденд. Коли над морем висить густа мряка, то годі ужити навіть найсильнійших рефлекторів великих модерних морських ліхтарень. Уже кілька кільометрів від берега не видно нітрохи електричного світла з вежі. Тому для корабельної плавби дуже важна така ліхтарня, на якої світло не впливали би ні мряка ні буря. І я дійсно придумав таку морську ліхтарню. Найцікавійше мабуть у цій ліхтарні те, що вона це світить. Радіо-вежа розсилає безупину на дуже великому промірі короткі електричні филі замісць світла. Ті филі розносять азбуку Морзе на світове море. Каждий пароплав, ба навіть звичайне рибацьке човно, може ловити знаки Морзе при помочі невеличкого й дешевого апарату. Знаки ці вможливлюють йому як стій ствердити географічне положення. Я вірю, що радіо-морська ліхтарня до кількох літ усуне давну дорозшу й недосконалу систему".

„Зрештою, — говорив дальше Марконі — „я маю для публики ще одну несподіванку. Недавно збудував я апарат, який я назвав би радіо-машина до писання або радіограф. Машина ця — також дуже простої конструкції — уможливлює, що приміром текст диктований у Лондоні, рівночасно може записувати машина до писання у Відні, Парижі або Москві. Перші спроби з радіографом були зовсім удачні. Диктовано в моїй робітні в Лондоні, а машини до писання, що були в віллі одного села біля Лондону, сполучені з апаратом при помочі бездротного телеграфу, записували текст без значних помилок. Таксамо ловили текст у радіостації в Оксфорді. Самособою, потрібні ще уліпшення, а праця та повинна скінчитися успіхом на протязі кількох місяців.

Зрештою отсі спроби, то лише моє побічне заняття. Найбільше праці присвячую питанню радіофиль для кермування. Воно цікавить мене вже яких десять літ. Велика перешкода, що перепиняє ужиткувати бездротний телефон, основується в тому, що каждий може схоплювати вісти, висилані радіофилями на простір. Важні державні розмови або приватні вісти годі тому так довго посилати радіофилями, поки не вдасться винайти спосіб, щоби дані филі могла схоплювати лише ця стація, для якої саме ці вісти призначені.

Недавно збудував я апарат, який уможливлює филі посилати дальше в формі вязки й до певної міри кермувати тими филями. Той апарат важний теж із економічного боку: заощаджує дуже багато енергії. При цьому уживається лише коротких филь. Енергія, якої потребує висилаюча стація, при цій новій системі є сто разів менша як при давній системі. Вязку филь висилається під якимсь означеним кутом, а відбирати (ловити) їх можна також лише під тимсами кутом. Ця штучка запевнює таємницю порученю филям. Дотеперішні досліди (в ужитку є вже більше апаратів) кажуть сподіватися, що питання це вже близько розвязки.

Зрештою ми (кінчив Марконі розмову) жиємо в початковій добі бездротної техніки. Ще треба сподіватися великих і переворотових винаходів у тій ділянці. Винаходи, про які нам і не снилося тому двадцять-пять літ назад".

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Надзбручча, від. 280, запрошує всіх Урядників зі всіх відділів Укр. Народ. Союза, котрі істнують в Скрентон, щоби зійшлися в суботу, дня 15. жовтня о 7-ій годині вечером, на наради, бо наше Товариство хоче порозуміти зі всіма відділами, щоби зробити масковий баль на дохід Сиротинця при У. Н. Союзі. Наради відбудуться в Укр. Горожанськім Клюбі, 618 Lackawanna Ave. — Е. Грещчук, предс.; І. Величко, кас.; В. Булинський, секр.

ВІЛКС БАРРЕ, ПА. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 223, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 16. жовтня у гали церковній, в 3-ій годині пополудни. Кождий член повинен прийти на мітінґ; буде досить справ до полагодження. Довгуючих проситься вирівнати свої довги. Будемо принимати нових членів без вступного до У. Н. Союза. — Іван Курій, рек. секр.

МІННЕАПОЛІС, МІНН. Тов. Запорожська Січ, від. 385, повідомляє, що звичайний мітінґ відбудеться в год. 7.30 вечером, 19. жовтня 1927, в У. Д. Просвіти, 700 Jackson St. N. E. Є важні справи до полагодження тож обовязком членів явитися на сім мітінґу, а так само пригадується тим членам, що зволікають з плаченнем вкладок, щоби прийшли і заплатили на час, щоби через них не отягатись з висилкою грошей до гол. канцелярії. — Михайло Канюк, предс.; Йосиф Ґреськів, секр.

ЛУДЛОВ, МАСС. Тов. ім. Ів. Франка, від. 253, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що звичайний мітінґ відбудеться в суботу, 15. жовтня, о 7-ій годині вечером. кождий член обовязково має явитись на сей мітінґ. Справи будуть дуже важні: маєсь обговорити справу членів, котрі не зложили своєї жертви на Сиротинець за 1027 рік і справу повени в старім краю. Члени котрі збирали з пушками на Сиротинець, зволять принести сі пушки зі собою на мітінґ. — Петро Яців, предс.; Василь Босик, рек. секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Тов. Згода, від. 294, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що звичайний мітінґ місячний відбудеться дня 15-го жовтня в гали церковній на Гренд ул., о годині точно 7-ій вечером. Обовязком кождого члена явитись на сей мітінґ. Довгуючі члени нехай вирівнають свої залеглости, щоби ненаражуватись на суспенду. Проситься тих членів, котрі ще не дали жертви на Сиротинець, щоби принесли хоч по 1 дол. на сей мітінґ. — А. Нагребецький, голова; Николай Моссора, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Вільна Україна, від. 176, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, дня 15. жовтня, о годині 7.30 вечером в Укр. Гор. Клюбі, 618 W. Lackawanna Ave. Проситься всіх членів прибути на сі збори в означенім часі. — Р. Рубльовський, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. Бр. св. Кирила і Методія, від. 86, повідомляє своїх членів, що звичайний місячний мітінґ відбудеться в неділю, дня 16. жовтня, зараз по Службі Божій в парохіяльній новій школі на Rover St. Проситься всіх членів прийти на означений час, бо є дуже важні справи до полагодження. Напоминається тих членів, котрі ще не зложили по долярови за минулий рік, що в тім місяці мусять зложити всі, як один. Довгуючих членів не будемо тримати в нашім Братстві, а поступимо з ними після статута. — Гр. Сайкевич, голова; О. Шийка, кас.; П. Саламаха, секр.

ЖАРТИ.

Хлопський параграф.

Судия: Вас обвинувачують о чинну зневагу сусіда Степана. Що маєте сказати на свою оборону?

Обвинувачений: Я про жадну чинну зневагу не знаю; я знаю тільки, що потягнув Степана кілька разів люшнею по крижах.

—o—

Злишне.

Судия: Заки вас заприсягну, мушу вас повчити про вагу й значіння присяги.

Свідок: Це злишне, пане судя. Мене вже раз за те були замкнули!

—o—

На науці релігії в народній школі.

Катехит: Скажи мені, синку, коли померші мають повстати з мертвих?

Ученик: Підчас виборів або плебісциту, прошу отця катехита.

—o—

В сільській школі.

Учителька: Коли найвідповідніша пора до зривання з саді яблок?

Ученик: Коли нема пса ані садівника.